

Herman Brusselmans

DE FOUTEN

2016 Prometheus Amsterdam

Binnenkort verschijnt bij uitgeverij Paranthèse *HB, de jonge jaren*, een ongeautoriseerde biografie van mij, geschreven door de neerlandicus Johannes Huyghe. Ik heb een medewerkster van Paranthèse omgekocht en heb zo het manuscript in handen gekregen en de biografie gelezen. Ik noem haar ongeautoriseerd omdat ik mijn medewerking aan dit boek geweigerd heb. Daar zijn drie redenen voor. Ten eerste vind ik dat een biografie, ook een die ‘de jonge jaren’ in haar titel draagt, pas geschreven en gepubliceerd moet worden na de dood van het subject. Ten tweede ben ik van mening dat een biografie over mij niet hoeft, want m’n jeugdige leven was een opeenvolging van stilstaande momenten die een geheel vormen waarover in wezen weinig of niks te vertellen valt. Ten derde vertik ik het om om het even welke informatie te geven over mezelf aan een biograaf die ik horens heb gezet, omdat dit gênant zou zijn, ja zelfs zielig. Het is inderdaad zo dat ik acht maanden lang een verhouding heb gehad met de echtgenote

van Johannes Huyghe, Sofie De Plandt, zonder dat Huyghe hiervan op de hoogte was. Volgens mij is hij er zelfs nu nog niet van op de hoogte. Dat mag zo blijven, temeer omdat mijn relatie met Sofie toch voorbij is. Zij heeft het gedaan gemaakt met mij nadat ze ontdekte dat ik ook met een andere vrouw een relatie had, Birgit Van de Raeve. Ook deze relatie is uit, omdat Birgit Van de Raeve, in navolging van vele andere vrouwen van in de twintig, lesbisch is geworden. Zij leeft thans samen met een meisje van negentien, dat in tegenstelling tot Birgit lesbisch is van nature, en ik hoor waaien dat het een zeer ongelukkige relatie is, omdat het negentienjarige meisje, Evelien Couvreur, zwaar aan de coke zit, bijzonder promiscue is, en verleden week, terwijl Birgit in slaap lag, het bed in brand probeerde te steken. Birgit werd er wakker van en wist met het deken de beginnende vlammen te smoren. Ondanks dit alles verlaat Birgit Evelien niet, want mocht ze dat wel doen, dan zou iedereen zeggen: Birgit is een complete loser: eerst faalde ze in het behalen van haar diploma kleuteronderwijs, vervolgens brak ze een been tijdens het schilderen van het plafond in haar keuken, toen heeft ze met haar Kia Rio haar eigen kat, Lila, doodgereden, toen slaagde ze er niet in om Herman Brusselmans als minnaar te behouden, en op de koop toe mislukte ze in de lesbische liefde. Daarom klampt Birgit zich wanhopig vast aan Evelien, hoewel dit kutwif, want dat is Evelien wel degelijk, het leven van Birgit tot een hel maakt. Op de

koop toe is de seks niet oké. Evelien heeft continu vaginale schimmel, die Birgit een bijzonder onprettig gevoel op haar tong geeft. Evelien vindt de borsten van Birgit veel te groot en vangt er niks mee aan. Evelien strooit overal rond dat Birgit aambeien heeft, terwijl dat onjuist is. Birgit heeft weliswaar geregeld een paar puisten tussen de kaken van haar gat, maar dat zijn geen aambeien.

En daarom weigerde ik om Johannes Huyghe bij te staan bij het schrijven van z'n biografie. Toen ik er lucht van begon te krijgen dat deze biografie gepland was heb ik ook aan m'n naasten, zoals m'n ex-vrouwen, m'n zus, m'n broer, m'n beste vrienden en enige goeie kennissen, gevraagd om, als een zekere Johannes Huyghe bij hen zou aankloppen, hem ogenblikkelijk de deur te wijzen, zonder maar één enkele vraag van hem over mij en mijn jonge jaren te beantwoorden. M'n naasten hebben zich goed van hun taak gekweten. Het gevolg is uiteraard dat *HB, de jonge jaren* een uitermate slechte biografie is, een complete rotzooi, een geschriftje van niks, zeer amateuristisch van vorm en structuur, een puinhoop qua stilistiek en schrijfkunst, en natuurlijk een opeenstapeling van zowel opvallende als verdoken fouten. Ik zie het als mijn plicht en als mijn manier om me te vermaken om een aantal van deze fouten op een rijtje te zetten.

Herman Brusselmans werd op 4 september 1958 geboren te Moerzeke.

Ik werd geboren op 9 oktober 1957 te Hamme. Huyghe verwacht me hier al meteen met een andere schrijver, Stefaan Bottens, die inderdaad op 4 september 1958 werd geboren, dan nog niet eens te Moerzeke, maar te Dendermonde. In Moerzeke was geen ziekenhuis, laat staan een materniteit. Bottens kwam, in tegenstelling tot ikzelf, ter wereld met een klompvoet. Dat ik geen klompvoet heb kon Huyghe simpelweg te weten komen als hij de ontelbare foto's van mij had bestudeerd waarop ik ten voeten uit sta, en waarop je duidelijk kunt zien dat m'n voeten, allebei, heel normaal zijn. Van Bottens zijn veel minder foto's te vinden, maar op de weinige die beschikbaar zijn, zie je vanop een kilometer dat hij een klompvoet heeft ter grootte van een blok beton. Z'n ene schoen is een gevaarte met een zool van minstens achtien centimeter. Bovendien: hoe kun je een schrijver die drie boeken heeft geschreven, alle drie onsuccesvol, verwarren met een auteur van minstens 65 boeken, waarvan er 52 in de Boeken Toptien hebben gestaan? De boeken van Bottens hebben zoveel gemeen met mijn boeken als de geschriften van Plato met de romans van Griet Op de Beeck. In z'n eerste boek, *Maanlicht dat te traag verdween*, is z'n hoofdpersoon, Marnix Rombaut, een dwerg. Ik zou nooit een boek schrijven over dwergen, daarvoor heb ik te veel respect voor die kereltjes. Ik

heb ooit één dwerg gekend, Luc Saelens, en geen moment is het bij me opgekomen om Luc te gebruiken als personage in m'n boeken. Overigens vond ik hem een enorme eikel. Voor andere dwergen mag ik dan misschien wel respect hebben, maar niet voor Luc Saelens, de dwerg met de kwalijkste inborst van heel Oost-Vlaanderen. En liegen. Hij vertelde tegen iedereen dat hij een meter drieëndertig was terwijl hij godverdomme maar een meter negenentwintig was. Dat weet ik omdat ik hem op een keer, toen hij in coma lag van het zuipen, heb gemeten. Een meter negenentwintig was die klootzak en geen centimeter meer. Toen hij op een avond, in café De Fluwelen Rots, in mijn bijzijn tegen een meisje stond op te scheppen over z'n lengte van een meter drieëndertig zei ik tegen dat meisje: 'Je moet 'm niet geloven, hij is maar een meter negenentwintig.' Tjonge, toen werd hij heel boos op mij omdat ik z'n ballonnetje doorgeprikt had. Hij verweet me met het schuim op de lippen dat ik z'n date met dat meisje naar de knoppen had geholpen. Ik zei tegen hem: 'Denk jij nu echt dat zo'n prachtige blondine van een meter tachtig een date wil met een dwerg die bovendien uit z'n bek stinkt?' Toen werd hij nog kwader. Hij haalde zelfs uit naar mij met z'n vuistje. Ik ontweek de slag en gaf een schop tegen z'n testikels, waardoor hij finaal te gronde stuikte, happend naar adem met dat piepkleine mondje van hem. De baas van De Fluwelen Rots, Dikke Mark, vroeg ons om het gevecht buiten voort te zetten en niet in z'n

eerbiedwaardige café, en toen gaf ik die hele Dikke Mark ook maar een schop tegen z'n testikels. Ik vond De Fluwelen Rots toch al een overschatte kroeg, met die druipkaarsen, die mottige schilderijtjes aan de muren, en de dienstster achter de bar met haar beugel in haar smoel, en haar onuitstaanbare gewoonte om iedere keer aan mij te vragen of ik haar de telefoonnummers wilde geven van Bekende Vlamingen, zoals Erik Van Looy, Philippe Geubels en Kevin Janssens. Natuurlijk gaf ik haar die telefoonnummers nooit.

Maar goed, nadat ik zowel de dwerg als de cafébaas een schop tegen hun kloten had gegeven heb ik later nooit meer contact met hen gezocht en zij gelukkig ook niet met mij, behalve één sms van de dwerg, die luidde: 'Ooit zal ik je weten te vinden smeerlap.' Drie dagen daarna is hij verongelukt op z'n minibrommer, toen hij zich bezopen tegen de gevel van een huis te pletter reed.

De tweede roman van Stefaan Bottens, *Het schot in het maanlicht*, kon eveneens onmogelijk door mij geschreven zijn. Ik zou nooit de flater begaan hebben om het schot, nota bene vanop vijf meter afstand, uit een Smith & Wesson.³⁸ níet dodelijk te laten zijn. Bottens evoeert dat een personage een ander personage met zo'n wapen een kogel door het hoofd jaagt, en het slachtoffer heeft alleen een vleeswond in z'n voorhoofd. Terwijl in werkelijkheid een soortgelijke kogel het hoofd van een slachtoffer simpelweg verbrijzelt en in duizend stukken uiteen laat spatten. Daarna wordt het nog belachelijker:

door de vleeswond in z'n voorhoofd krijgt de man die neergeschoten is visioenen waarin hem door een hogere substantie de formule wordt gegeven tot het produceren van het medicijn dat kanker definitief uit de wereld kan helpen. Aan zoiets belachelijks zou ik me in m'n romans nooit wagen, temeer omdat kanker uit de wereld helpen economisch gezien geen goed idee is want dan zou minstens de helft van alle ziekenhuizen failliet gaan, en probeer als oncoloog maar 'ns een baantje te vinden in een andere branche dan de medische. Ik kan me moeilijk voorstellen dat een oncoloog, of een radioloog, of een chirurg zich tevreden zou stellen met een job als bakkersgast, arbeider aan de lopende band, of verhuurder van strandstoelen.

De derde roman van Bottens zou al even onmogelijk tot mijn oeuvre kunnen behoren. In *De teloorgang van het maanlicht* heeft hij het over een relatie tussen twee mannen, en nee hoor, de homoseksualiteit, daaraan zou ik nooit al was het maar een halve pagina wijden, omdat ik van die materie geen verstand heb. Ik kan me weliswaar voorstellen wat twee mannen met elkaar uitvreten, maar iedere keer als ik het me voorstel moet ik naar de wc-pot lopen om over te geven. Kortom, dat Huyghe mij van plaats wisselt met zo'n ongetalenteerde nitwit als Stefaan Bottens is niet alleen onbegrijpelijk maar ook schandalig. 4 september 1958 te Moerzeke? Het is ronduit ridicuul. 9 oktober 1957 te Hamme, en daarmee basta. Het was een winderige herfst dag. Hamme ligt in

een open vlakke in het oostelijke deel van het Waasland en is befaamd om de turbulente winden die er, vooral van over de Azoren, kunnen waaien. Om hiervan een beeld te geven: het kan gerust windstil zijn in Elversele, Temse of Sint-Gillis-Waas, terwijl terzelfdertijd in Hamme een wind waait die de toupet van de burgemeester z'n kop kan wegblazen. De burgemeester van Hamme in 1957 droeg immers een toupet. In de oorlog was hij fout geweest en hij meende te kunnen ontsnappen naar Duitsland verkleed als vrouw, maar hij werd door het verzet onderschept en net zoals iedere moffenhoer kaal geschoren. Toen men een hakenkruis tussen z'n borsten wilde schilderen met zwarte verf ontdekte men dat hij geen borsten had en derhalve een man was. Na vier jaar gevangenis werd hij vrijgelaten en z'n haar was nooit terug gegroeid. Hij ging in de politiek bij de katholieken, en al gauw werd z'n oorlogsverleden met de mantel der liefde bedekt, en hij slaagde erin om slechts tien jaar na de oorlog burgemeester van Hamme te worden. Om de kaalheid, die hem herinnerde aan die droevige dag in 1945, te verbergen droeg hij een toupet, die, zoals gezegd, geregeld van z'n kop werd geblazen door de typische Hamse windvlagen.

In de materniteit van Hamme had m'n moeder Lea al veertien uur weeën. M'n vader August zat op de gang zenuwachtig Saint-Michelsigaretten te roken. Echte mannen rookten in die tijd Saint-Michelsigaretten, uiteraard zonder filter uit het groene pakje. Je had ook

Saint-Michels in een rood pakje, maar dat waren sigaretten voor mietjes en vrouwen. Toevallig genoeg rookte de vroedvrouw een Saint-Michel uit een rood pakje terwijl ze in de kamer waarin m'n moeder lag te bevallen riep: 'Persen, Lea! Persen!' Vervuld van pijn en angst zette m'n moeder zich met lijf en leden in om, na haar eerste kind Joseph, een tweede gezond kind op de wereld te zetten, en jawel, om halfvier des middags van de negende oktober 1957 had je daar uiteindelijk Herman Brusselmans, zoon van Gust Brusselmans en Lea Lenssens, broertje van Joseph Brusselmans en later, in 1961, ook de broer van Mia Brusselmans. Wat een prachtig gezin waren we toch, in het Hamme van die inmiddels weggeveegde tijden.

De vader van Herman Brusselmans, Maurice Brusselmans, was professor in de geschiedenis van de Oude Tijden.

Primo, en dat zei ik al, heette m'n vader Gust en niet Maurice. Het was onze overbuurman die Maurice heette en van z'n achternaam niet Brusselmans maar Van Riet. Secundo, m'n vader was veehandelaar. Hij had wel professor in de geschiedenis van de Oude Tijden willen worden, maar werd het niet, omdat hij maar tot z'n dertiende jaar naar school ging. Vanaf dat levensjaar moest hij z'n eigen vader, Jef Brusselmans, bijstaan in de veehandel die Jef had in Grembergen. Mensen uit die klasse gingen niet langer dan tot hun dertiende of veertiende

jaar naar school. Overbuurman Maurice Van Riet, die nog ouder was dan Jef Brusselmans, was maar tot z'n tiende jaar naar school geweest, waarna hij door z'n ouders naar een aspergeboer gestuurd werd, om daar voor twintig cent per uur de hele dag asperges ofwel te planten ofwel te rooien. Ook hij had gerust professor in de geschiedenis van de Oude Tijden kunnen worden, en als Maurice bij ons op bezoek was zaten hij en m'n vader bij de winterse gloeiende kachel vaak te praten over geschiedkundige onderwerpen. Dan zei Maurice: 'De Romeinen waren een taai volk, en stonden aan de wieg van vele uitvindingen die ook in deze tijd nog hun nut bewijzen.'

'Ja, dat weet ik,' zei m'n vader, 'zo zijn ze de uitvinders van de fietsbel.'

'Dat klopt, Gust,' zei Maurice, 'maar omdat de fiets nog niet uitgevonden was konden de Romeinen met de fietsbel aanvankelijk weinig uitvreten.'

'Toen begonnen ze er voor de gein mee te voetballen,' zei m'n vader, 'en zo konden de blinden er ook mee spelen, want als er op de bel getrapt werd klingelde hij en zo wisten de blinden waar de bal was en scoorden ze geregeld een doelpunt.' M'n vader rookte een groene Saint-Michel en Maurice rookte een pijp. In de biografie van Huyghe heet Maurice verkeerdelijk Roger en is hij een niet-roker. De broer van Maurice heette Roger, maar was net als Maurice wel degelijk een roker, in zijn geval Cogetama-sigaren. Roger had nooit de ambitie om pro-

fessor in de geschiedenis van de Oude Tijden te worden. Hij was maar tot z'n achtste naar school geweest, en werd de jongste huis-aan-huisverkoper van zuurkool die er in Hamme ooit geweest is. Omdat zuurkool indertijd in het Waasland bijzonder onpopulair was kwam Roger vaak thuis zonder centjes en dan werd hij in elkaar geslagen door vader Van Riet. Toch zou Roger doorbijten en later werd hij de belangrijkste exporteur van Belgische zuurkool naar het Midden-Oosten en heel, heel rijk.

Als mijn vader, Maurice en Roger samen zaten werd er niet alleen over geschiedenis en zuurkool gepraat, maar ook over vrouwen. M'n vader was getrouwd met m'n moeder, Maurice was getrouwd met Gusta, en Roger was niet getrouwd. Zijn mening over vrouwen was: 'Als je ze langer dan vijf dagen op zolder laat liggen beginnen ze te stinken.' Op den duur begon men te denken dat hij ergens in het verleden een of andere vrouw vijf dagen dood op z'n zolder had laten liggen. Hoe kon hij dat anders weten, van dat stinken? Iemand vroeg hem daarnaar. 'Ik heb het niet uit eigen ervaring,' zei hij, 'maar ik heb het gelezen in het boek *Vrouwelijke dood en stank* van een broer van een kennis van mij, Aloïs Haaslof.'

'Heette die kennis van jou Aloïs Haaslof of heette z'n broer zo?' vroeg m'n vader.

'Z'n broer,' zei Roger, 'm'n kennis heet Isidoor Haaslof. Hij is groothandelaar in emmers waarin ik m'n zuurkool opsla. De beste emmers in Europa. Zelfs als je zo'n

emmer voor driekwart met zuurkool vult is er plaats voor nog een kwart.'

'En z'n broer, die Aloïs, schrijft boeken?' vroeg Maurice.

'Ja,' zei Roger, 'maar alleen als liefhebberij. Z'n hoofdbezigheid is africhting. Hij richt honden af, katten, ezels, parkieten, geiten, noem maar op.'

'Schapen,' zei m'n vader.

'Ook,' zei Roger.

'À propos,' zei Maurice, 'ik zit je zo'n beetje te bekijken, Roger, en ik vind dat jij, hoewel je m'n broer bent, totaal niet op mij lijkt.'

'Dat komt omdat ik naar onze vader aard en jij naar onze moeder,' zei Roger.

'Is het niet omgekeerd?' vroeg Maurice.

'Je bedoelt dat onze vader naar onze moeder aardt en jij naar mij?' zei Roger. 'Nee, Maurice, dan zou ik op jou lijken en dat is niet zo.'

'Dat is juist,' zei Maurice, en zo werden ze het eens. M'n vader stak nog een sigaret op, en zei: 'Nu we toch over vrouwen bezig zijn, wie vinden jullie, behalve Lea en Gusta, de mooiste vrouw ter wereld?'

'Iedere vrouw, behalve die met een snor,' zei Roger.

'Ofwel toch met een snor, maar geen bult op haar rug,' zei Maurice.

'En liever niet dat ze altijd diarree heeft,' zei m'n vader.

'Verdomd, daar zeg je wat, Gust,' zei Maurice, 'een

vrouw met een snor zonder bult die diarree heeft, nee, die zou ik niet in m'n huishouden willen.'

'Ik wilde mij ooit verlover met een negerin,' zei Roger, 'maar ze wilde zich niet laten ontkleuren. Nochtans kende ik in Zwitserland een chirurg die van iedere zwarte aap een bleekscheet kon maken, ik zweer het je. Die man was een genie. Als hij langer had geleefd, had hij het rassenprobleem in ons voordeel kunnen oplossen.'

'Stierf hij op jonge leeftijd?' vroeg Maurice.

'Tweeëndertig jaar en foetsie,' zei Roger, 'hartaanval, miltvuur, kanker, hersentumor, er kwam geen einde aan z'n lijden. Ten slotte ging hij van ons heen. Tot mijn schande arriveerde ik dronken op z'n begrafenis, en ik heb in de hoed van de weduwe gekotst terwijl ze 'm op-had.'

'Ik ben je broer, en desondanks hoor ik vele verhalen van jou voor het eerst,' zei Maurice.

'Ik ben niet eens z'n broer en ik hoor ze ook voor het eerst,' zei m'n vader.

'Vaak vertel ik ze voor het eerst,' zei Roger.

'Vandaar,' zei Maurice, en hij begon een pijp te stoppen met Aja-tabak. Hij rook naar asperges. De kachel gloeide. De drie mannen waren in gedachten verzonken. Ik stond hen af te luisteren achter de deur op een kier. Dat was een gewoonte onder jongeren die nu niet meer bestaat: volwassenen afluisteren. In ieder gezin was er wel een jongere te vinden die minstens één volwassene afluisterde. In sommige disfunctionele gezin-

nen ging het er verwrongen aan toe en waren het de volwassenen die de jongeren afluisterden. Perverten hebben immers altijd bestaan. Maurice trok hevig aan z'n pijp en een enorme rookwolk steeg op naar het plafond. 'De pijp is uitgevonden door de Alamiëten,' zei hij, 'een oud volk uit de Peloponnesos.'

'Ja,' zei m'n vader, 'het was het eerste volk dat zelf z'n prei plantte. Tevoren werd dat door andere volkeren gedaan.'

'Ja,' zei Maurice, 'door de Pigmiëten, de Onzenieten en Brikbieten.'

'Nog nooit van gehoord,' zei Roger.

Ineens zei m'n vader: 'Wacht 'ns even, mannen... Ik heb de indruk dat we afgeluisterd worden...' Toen ik dat hoorde vluchtte ik snel de trap op, en m'n kamer binnen. Als je als jongere betrapt werd op afluisteren was je nog niet jarig. Daarom heb ik op een bepaald moment, toen ik bovendien ouder was geworden, het afluisteren afgezworen en zo miste ik vanaf dat moment vele verhalen over de geschiedenis van de oude tijden, en over zuurkool.

Op driejarige leeftijd viel Herman Brusselmans van z'n paard en brak een stuit.

Op driejarige leeftijd had ik nog geen paard. Ik kreeg m'n eerste paard pas toen ik acht was, nadat ik aan m'n moeder had gevraagd: 'Ma, krijg ik een paard?' M'n

moeder ging m'n vraag overbrengen aan m'n vader, en hij vroeg: 'Welk paard?' M'n moeder kwam z'n vraag overbrengen aan mij en ik zei: 'Een schimmel.' M'n moeder ging m'n antwoord overbrengen aan m'n vader en hij zei: 'Vooruit dan maar.' Nog diezelfde week kocht hij een paard op de veemarkt van Ciney, en het was per ongeluk geen schimmel, maar een bruin paard. Toen hij het uit z'n veewagen haalde zag ik meteen dat het een oud paard was. Ik controleerde de tanden van het dier, want dat moet je doen om te checken hoe oud een paard is, en ik ontdekte zo dat het paard zestien jaar en vier maanden oud was, en dat het tevens een niet al te fraai gebit had. In die tijd was het echter nog geen mode om met een paard naar de tandarts te gaan, sterker nog, niemand poetste de tanden van z'n paard tweemaal daags, na de maaltijd.

'Dankjewel voor dit paard, pa,' zei ik, 'hoe heet hij?'

'Jules,' zei m'n vader.

'En z'n achternaam?' vroeg ik.

'Die heeft hij niet,' zei m'n vader. Godverdomme, dat moest mij weer overkomen: een paard zonder achternaam. Ik verbeet m'n woede hieromtrent, en bracht Jules naar de speciaal voor hem voorziene weide. Ik vulde z'n drinkbak en zag hoe hij hevig dronk. Dat moest mij weer overkomen, een paard dat dorst had. Maar na het drinken leek hij veel meer op z'n gemak, en hij begon rustig te grazen.

Ik had, zoals ieder kind van acht, onnozele ideeën en

ik wilde Jules leren praten. ‘Nee, ik wil niet praten,’ zei hij en daarna heeft hij nooit meer een woord gezegd, natuurlijk mede omdat hij een paard was en die zijn de spraak niet machtig. Hij was een goed dier, dat niemand last bezorgde, behalve de postbode. Die rook al z’n gehele leven naar een merrie en dat brak hem zuur op als hij een erf betrad waar een hengst leefde. In een agrarisch gebied kwam dat vaak voor. Op den duur gaf hij z’n baantje als postbode op, en werd beheerder van een club voor mensen met een vleeswond die niet genas. Onder zijn impuls werd de club heel succesvol en bijvoorbeeld in juli 1966 telde ze meer dan vierhonderd leden. Gedanst werd er niet in die club, want dansen is niet goed voor een ongenezen vleeswond, die gaat dan nog meer bloeden dan als je niet danst.

Ik ondernam ritjes op de rug van Jules, voornamelijk in het bosrijke gebied rond de Rode Kapel. ‘Kijk, daar heb je Herman Brusselmans weer op zijn paard!’ werd er her en der geroepen, en soms kregen we applaus, meestal van altijd dezelfde vrouw in de Weverstraat, die de klapziekte had en applaudisseerde voor alles wat los en vast zat.

Bij de Rode Kapel liet ik me van de rug van Jules afglijden en ik ging in het gras zitten of liggen, en ik bad tot de Heilige Maagd, die door de kapel vereerd wordt: ‘Laat alles ooit goed zijn, en moge dit leven mij niet ten onder laten gaan.’ Later zou blijken dat de Heilige Maagd dit gebed slechts in stukken en brokken tot wer-

kelijkheid omzette. Ik steeg opnieuw op de rug van Jules en ondernam de tocht naar huis. In de Zouavenstraat werd Jules gestoken door een wesp en hij sprong dol van pijn en angst vierklauwens omhoog. Ik viel van het beest en brak niet m'n stuit, zoals die malle Johannes Huyghe schrijft, maar m'n rechterscheenbeen. Met m'n stuit was niks aan de hand, zo bleek later in het ziekenhuis. Maar dat rechterscheenbeen, ho maar. Gebroken op twee plaatsen. En Jules? Die werd door m'n vader gevaarlijk geacht en verkocht aan de Vereniging Ter Opname Van Oude Paarden, waar hij gelukkig was, waar ik blij om was. Ik moest drie of vier dagen in het ziekenhuis blijven. Ik koos voor vier, want het hospitaal in Hamme was geen ongezellige plaats. En het eten was prima. Peultjes, spruiten, een vleeslapje, seizoenskersen, een moot ontvelde kabeljauw, het kon niet op. De kok in het ziekenhuis was Jean Morte, die voorheen z'n kunsten had vertoond in een tweesterrenrestaurant in Vlierzele, maar ten slotte voor het hospitaal in Hamme had gekozen, omdat hij zich daar naar eigen zeggen veiliger voelde, en daar voegde hij aan toe: 'Het is namelijk zo dat als ik in een ziekenhuis tijdens het koken drie van m'n vingers eraf snijd, ik heel snel verzorgd zal worden, en de vingers kunnen er misschien weder worden aangenaaid.' Dat klopte. In het tweesterrenrestaurant in Vlierzele had hij eens drie van z'n vingers eraf gesneden en toen duurde het een eeuwigheid eer de ambulance kwam en de vingers konden niet meer aan z'n hand genaaid wor-

den en werden weggegooid. Dat zal me geen twee keer overkomen, redeneerde Jean, ergo z'n baantje als ziekenhuiskok, met alle positieve culinaire gevolgen voor de patiënten van dien.

Op de eerste avond van m'n verblijf in de kliniek lag ik een bord peultjes met spruiten te verorberen toen het bezoek binnenkwam. Het waren m'n vader, m'n moeder, m'n grote broer Joseph en m'n kleine zusje Mia. M'n grootouders waren niet mee, omdat die wel wat beters te doen hadden. Drie van hen leefden nog, alleen m'n grootmoeder langs moederskant, Maria, was gestorven aan een beroerte, het arme mens. Haar laatste woorden waren: 'Tjonge, zo'n beroerte, die wens ik niemand toe.'

'Hoe gaat het met je scheenbeen dat op twee plaatsen gebroken is?' vroeg m'n broer Joseph.

'Goed, Joseph,' zei ik, 'en met jou?'

'Beetje hoofdpijn,' zei hij, 'en op de voetbaltraining een bal tegen m'n kloten gekregen, zodat ik bloed piste, maar voor de rest oké.' De anderen waren ook oké, zeiden ze.

'En je stuit?' vroeg m'n vader.

'Helemaal in orde,' zei ik.

'Mag ik wat van je peultjes?' vroeg m'n zusje Mia, dat nog maar vier jaar was maar toch al veel van peultjes hield.

'Neem ze allemaal maar,' zei ik.

'Dankjewel, broereman,' zei ze. Ze at gedisciplineerd

de peultjes op en nu ze toch bezig was, ook de spruiten. 'Heel lekker,' zei ze.

'Een goeie kok hier,' zei ik. Buiten viel de avond. Zo zou het altijd moeten zijn: het gezin in unisono verenigd, weliswaar met een van de gezinsleden lijdend in een ziekenhuisbed, maar voor de rest samenhangend en verbondenheid tussen ouders en kinderen, en een rust die over hen nederdaalt, tot vader Gust zegt: 'We gaan naar huis, er is een mooi programma met operette op televisie.'

'Bah, operette,' zei m'n broer Joseph.

'Zo meteen een operette tegen je bakkes,' zei m'n vader.

'Ik hou niet van operette,' zei m'n broer.

'Kom kom,' zei m'n lieve moeder, 'geen ruzie. Het belangrijkste is dat onze Herman snel geneest. Dag jongen.' Ze gaf me een zoen, en ze gingen weg. De dag na dien kwamen m'n grootouders Jef en Martha en weduwnaar Frans op bezoek. 'Zijn er peultjes?' vroeg Frans.

'Nee,' zei ik, 'die waren er gisteren.'

'Godverdomme, een dag te laat,' zei Frans, die duidelijk over z'n theewater was, zoals gewoonlijk. Jef was ook over z'n theewater, en Martha was ook over haar theewater.

'Een ziekenhuis is als een massagraf,' zei Jef, 'als er een jood in ligt herken je die meteen.' Hij keek daarbij met priemende oogjes naar mij. 'Ik ben helemaal geen jood,' zei ik.